

אייר תשע"ד

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

מהות מידת בטחון בה'

לפרשת בחוקותי (על פי שיעור של הרב משה ליכטנשטיין)

אֶסְפְּתִי אֶת שְׁלוֹמֵי מֵאֵת הָעַם הַזֶּה נֶאֱמַר ה' אֵת הַחֹסֵד וְאֵת הַרַחֲמִים. וּמֵתוּ גְדֹלִים וְקִטְנִים בְּאֶרֶץ הַזֹּאת לֹא יִקְבְּרוּ וְלֹא יִסְפְּדוּ לָהֶם וְלֹא יִתְגַּדְּדוּ וְלֹא יִקְרַח לָהֶם. וְלֹא יִפְרְסוּ לָהֶם עַל אֲבָל לְנַחְמוֹ עַל מֵת וְלֹא יִשְׁקוּ אוֹתָם כּוֹס תְּנַחֲוּמִים עַל אֲבָיו וְעַל אִמּוֹ. וּבֵית מִשְׁתֶּה לֹא תִבּוֹא לְשַׁבַּת אוֹתָם לֶאֱכַל וְלִשְׁתּוֹת. כִּי כֹה אָמַר ה' צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מִשְׁבִּית מִן הַמְּקוֹם הַזֶּה לְעֵינֵיכֶם וּבִימֵיכֶם קוֹל שִׁשׁוֹן וְקוֹל שְׂמִחָה קוֹל חֲתוּן וְקוֹל כְּלֵה".

3. החזון איש ביחס לטיב מידת הביטחון:

"טעות נושנה נתאזרחה בלב רבים במושג ביטחון. שם ביטחון המשמש למדה מהוללה ועיקרית בפי החסידים, נסתובבה במושג חובה להאמין - בכל מקרה שפוגש האדם והעמידתו לקראת עתיד בלתי מוכרע ושני דרכים בעתיד, אחת טובה ולא שניה - כי בטח יהיה הטוב, ואם מסתפק וחושש על היפוך הטוב הוא מחוסר ביטחון. ואין הוראה זו בביטחון נכונה, שכל שלא נתברר בנבואה גורל העתיד אין העתיד מוכרע, כי מי יודע משפטי ד' וגמולותיו ית'. אבל עניין הביטחון הוא האמון שאין מקרה בעולם, וכל הנעשה תחת השמש הכל בהכרזה מאתו ית'".

4. הרמב"ם (הלכות תעניות א, ג):

"ודבר זה מדרכי התשובה הוא שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן ככתוב עונותיכם הטו וגו', וזה הוא שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם. אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרית, הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים, ותוסיף הצרה צרות אחרות, הוא שכתוב בתורה והלכתם עמי בקרי והלכתי עמכם בחמת קרי, כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו אם תאמרו שהוא קרי אוסיף לכם חמת אותו קרי"

5. תהילים א':

והיה כעץ שתול על פלגי מים
אשר פרו יתן בעתו ועליהו לא יבול
וכל אשר יעשה יצליח

1. הפטרת בחוקותי - ירמיה (טז, יט - יז, יד):

יט ה' עָזִי וּמַעֲזִי וּמְנוּסִי בְיוֹם צָרָה אֲלִיךָ גּוֹיִם יָבֹאוּ מֵאַפְסֵי-אֶרֶץ וַיֹּאמְרוּ אֶד-שָׁקֵר נָחְלוּ אֲבוֹתֵינוּ הֶבֶל וְאִין-בָּם מוֹעִיל. כ. הַיַּעֲשֶׂה-לוֹ אֲדָם אֱלֹקִים וְהֵמָּה לֹא אֱלֹקִים. כֹּא לָכֵן הִנְנִי מוֹדִיעִם בַּפֶּעַם הַזֹּאת אוֹדִיעִם אֶת-יָדֵי וְאֶת-גְּבוּרָתִי וְנָדְעוּ כִּי-שָׁמִי ה'.

א חטאת יהודה כתובה בעט ברזל בצפרן שמיר חרושה על-לוח לבם ולקרנות מזבחותיכם. ב כזכר בנייהם

מזבחותם ואשריהם על-עץ רענן על גבעות הגבהות. ג הררי בשדה חילך כל-אוצרותיך לבז אתן במתיך בחטאת

בכל-גבוליך. ד ושמטתה ונד מנחלתך אשר נתתי לך והעבדתיך את-איביך בארץ אשר לא-ידעת כי-אש קדחתם באפי עד-עולם תוקד. ה כה אמר ה' ארוו הגבר

אשר יבטח באדם ושם בשר זרעו ומן-ה' יסור לבו. ו והיה פערער בערבה ולא יראה כי-יבוא טוב ושכן חררים במדבר ארץ מלחה ולא תשב. ז ברוך הגבר אשר יבטח

בה' והיה ה' מבטחו. ח והיה כעץ שתול על-מים ועל-יובל ישלח שרשיו ולא ירא (יראה) כי-יבא חם והיה עלהו

רענן ובשנת בצרת לא ידאג ולא ימיש מעשות פרי. ט עקב הלב מפל ואנש הוא מי ידענו. י אני ה' חקר לב בון

כליות ולתת לאיש כדרךכו פפרי מעלליו. יא קרא דגר ולא ילד עשה עשר ולא במשפט בחצי ימו יעזבנו ובאחריתו

יהיה נבל. יב כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו. יג מקוה ישראל יהוה כל-עזביך יבשו יסורי (וסורי) בארץ

יפתבו כי עזבו מקור מים-חיים את-ה'.

יד רפאני ה' וארפא הושיעני ואושעה כי תהלתי אתה.

2. ירמיה פרק ט"ז:

"כי כה אמר ה' על הבנים ועל הבנות הילודים במקום הזה ועל אמותם הילדות אותם ועל אבותם המולדים אותם בארץ הזאת. ממותי תחלאים ימתו לא יספדו ולא יקברו

לדמן על פני האדמה יהיו ובחרב וברעב יכלו והיתה נבלתם למאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ. כי כה אמר ה' אל תבוא בית מרזח ואל תלך לספוד ואל תגד להם כי